

запорукою для притягнення винних за вчинення воєнних злочинів до міжнародної кримінальної відповідальності.

Список використаних джерел

1. Римський Статут Міжнародного Кримінального Суду : Міжнародний договір від 17 липня 1998 р. № 3909-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_588#Text

2. Керівництво з базових стандартів розслідування для документування міжнародних злочинів в Україні : довідники. Global Rights Compliance. 2023.

3. Документування міжнародних злочинів та порушень прав людини з метою притягнення до відповідальності : Рекомендації для цивільних громадських організацій. European Union Agency for Criminal Justice Cooperation / Network for investigation and prosecution of genocide, crimes against humanity and war crimes / International Criminal Court / The Office of the Prosecutor. 2022. URL: https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/2022-09/2_Eurojust_ICC_CS_Os_Guidelines_2-EN.pdf

Оліферчук Альони Анатоліївни,

здобувач вищої освіти ступеня бакалавр навчально-наукового експертно-криміналістичного інституту Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник:

Приходько Юрій Павлович,

професор кафедри криміналістичного забезпечення та судових експертиз навчально-наукового експертно-криміналістичного інституту Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ВИКОРИСТАННЯ БПЛА В ПРАВООХОРОННІЙ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ

Безпілотні літальні апарати (БПЛА) стали важливим елементом сучасних технологій, що використовуються у сфері безпеки та правоохоронної діяльності. В умовах воєнного стану використання БПЛА жорстко регулюється державою, а будь-які польоти можливі лише за погодженням Генерального штабу ЗСУ. Правові акти, такі як Авіаційні правила України, Наказ МОУ

№661 та нормативи МВС, визначають порядок використання безпілотників, обмеження щодо польотів та вимоги до операторів. Для поліції це означає, що застосування БПЛА можливе лише в межах закону, з урахуванням питань безпеки, захисту персональних даних та допустимості отриманих доказів.

БПЛА використовуються правоохоронцями для аерофотозйомки місць подій, моніторингу території, виявлення об'єктів і фіксації правопорушень. Комплекси оснащені фото- та відеокамерами, тепловізорами, гіперспектральними сенсорами, лазерними далекомірами та іншими засобами, що дозволяє ефективно проводити криміналістичні дослідження. Окремо підкреслити можна, що застосування дронів значно зменшує ризики для правоохоронців у небезпечних ситуаціях, а також дозволяє проводити огляд великих територій, недоступних із землі.

Дрони також використовують у Великій Британії, США, Японії та інших країнах. Британські служби ААІВ та РАІВ застосовують БПЛА під час розслідування катастроф. У США поліція активно використовує дрони під час огляду місця події, пошуку зниклих осіб та документування аварій. Міжнародний досвід демонструє високу результативність БПЛА у збиранні доказів, але вимагає суворого дотримання норм про персональні дані та етичних стандартів.

Виклики і проблеми застосування БПЛА правоохоронними органами: технічні обмеження дронів, залежність від погодних умов, вразливість до засобів радіоелектронної боротьби (РЕБ), обмежений час польоту. Окремо можна підкреслити ризики, пов'язані з використанням іноземних технологій, та необхідність розвитку українських систем. У контексті доказового процесу наголошено на важливості дотримання вимог КПК України щодо фіксації слідчих дій.

БПЛА сьогодні відіграють дедалі важливішу роль у підвищенні ефективності моніторингу, криміналістичних досліджень та оперативного-розшукової діяльності. Їх переваги – висока мобільність, можливість роботи у важкодоступних місцях, здатність фіксувати події в режимі реального часу та мінімізувати ризики для персоналу – роблять їх значущим інструментом для правоохоронних органів.

У сфері моніторингу БПЛА дозволяють оперативно отримувати інформацію про ситуацію на місцевості, контролювати великі території, відстежувати екологічні

порушення, стихійні лиха чи масові заходи. У криміналістиці вони допомагають фіксувати місця подій з високою точністю, проводити аерофотозйомку, створювати 3D-моделі та збирати докази, не порушуючи слідів. В оперативно-розшуковій діяльності дрони сприяють спостереженню за об'єктами інтересу, розкриттю схем незаконної діяльності та підвищенню ефективності спеціальних операцій, не порушуючи принципів безпеки.

Однак повне використання потенціалу БПЛА можливе лише за умови комплексного вдосконалення нормативно-правового регулювання. Потрібно чітко врегулювати порядок використання дронів правоохоронними органами, забезпечити баланс між безпекою та правами громадян на приватність, визначити процедури зберігання та використання даних, а також відповідальність за порушення правил експлуатації.

Не менш важливим є розширення технічних можливостей – інтеграція БПЛА з геоінформаційними системами, використання штучного інтелекту для аналізу зібраних матеріалів, підвищення автономності, стійкості до перешкод та якості оптичних і тепловізійних систем. Суттєвий внесок може зробити і вивчення міжнародного досвіду: адаптація найкращих практик, стандартів безпеки, етичних регламентів та технологічних рішень допоможе створити ефективну систему використання БПЛА, яка відповідатиме сучасним глобальним тенденціям.

Список використаних джерел

1. Mistry N. R., Sanghvi H. P. Drone Forensics. URL: <https://ru.scribd.com/document/673437804/Drone-Forensics-Field>
2. Методичні рекомендації НАВС щодо використання БПЛА, 2022. URL: https://www.navs.edu.ua/files/naukova-diyalnist/naukovi-laborator/lab_nni2/2023/metod_bpла.pdf
3. Тетерятник Г. К. Організаційно-правові питання проведення огляду місця події на деокупованих територіях. URL: http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/3_2024/45.pdf
4. Drones for good – Cranfield University. URL: <https://dspace.lib.cranfield.ac.uk/server/api/core/bitstreams/aa55e8ee-792b-4b61-9217-e6d5e6d698df/content>